

Grundläggande granskning av Nämnden för hållbar utveckling 2021

Revisionsrapport

Sammanfattning

Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god revisionsred, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning och fördjupad granskning.

Syftet med den grundläggande granskningen är att översiktligt bedöma om Nämnden för hållbar utveckling har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Sammantaget är vår översiktliga bedömning att nämnden i huvudsak har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten för 2021.

I granskningen har vi noterat förbättringar jämfört med tidigare år såväl som några utvecklingsområden för nämnden. Dessa belyses närmare i rapporten.

Pandemin har påverkat måluppfyllelsen och nämndens mål bedömdes delvis uppnås vid delårsrapporten liksom vid verksamhetsberättelsen 2021. För år 2021 uppvisar nämnden ett ekonomiskt överskott samtidigt som de gör bedömningen att de inte har uppnått full måluppfyllelse inom ekonomiperspektivet. Vår bedömning är att styrkortets mål inom ekonomiperspektivet, om att ekonomiskt resultat inte ska överstiga tilldelad budgetram, är uppnått för 2021.

Som tidigare har noterats av oss har Regionstyrelsens respektive Nämnden för hållbar utvecklings budgetansvar och verksamhetsansvar inte varit med varandra helt överensstämmande. Det ser vi fortfarande som en försvårande omständighet ur såväl internkontroll- som ansvarsprövningssynpunkt.

Nedan framgår våra rekommendationer till nämnden;

- Säkerställ att nämnden har beslutsbefogenhet över dem som nämndens uppdrag riktas till.
- Likt föregående år, överväg att nämnden i sin helhet får del utav uppföljning av beslutade uppdrag till förvaltningen.
- Tillse att bedömningen av ekonomisk måluppfyllelse är konsekvent i förhållande till nämndens beslutade mått och målnivåer.
- Beträffande intern kontroll - tillse efterlevnad av regiongemensamma rutiner och mallar samt att delårsrapporteringen av internkontrollplan är fullständig och tillräckligt beskriven. Säkerställ efterlevnad av Regionens regelverk för gåvor till anställda samt av arkivreglementet (dokumenthanteringsplan).
- Säkerställ en ändamålsenlig hantering av delegationsbeslut. Vi vidhåller våra tidigare bedömningar och rekommendationer i 2020 års fördjupade granskning Delegering av nämndernas beslutanderätt.

Innehållsförteckning

<i>Sammanfattning</i>	2
<i>Innehållsförteckning</i>	3
1 <i>Bakgrund</i>	4
2 <i>Syfte, revisionsfråga och avgränsning</i>	4
3 <i>Revisionskriterier</i>	4
4 <i>Metod</i>	5
5 <i>Resultat av granskningen</i>	6
5.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?	6
5.2 Har nämnden en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?	10
5.3 Har nämnden en process för den interna kontrollen?	16
5.4 Har nämnden säkerställt en ändamålsenlig hantering av delegationsbeslut?.....	18
6 <i>Revisionell bedömning</i>	20

1 Bakgrund

Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god revisionsred, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den struktur som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig. Utifrån syftet har följande revisionsfrågor besvarats:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?
- Har nämnden en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?
- Har nämnden en process för den interna kontrollen?
- Har nämnden säkerställt en ändamålsenlig hantering av delegationsbeslut?

Det har även ingått i granskningen att översiktligt bedöma måluppfyllelsen och den interna kontrollen i hanteringen av verifikationer.

Uppdraget har primärt varit avgränsat till att följa nämndens protokoll med tillhörande handlingar.

3 Revisionskriterier

De revisionskriterier som har bildat underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar är huvudsakligen följande:

- Kommunallagen¹,
- Nämndens reglemente²
- Regionplan 2021-2023³
- Policyn Samlad ledningsprocess⁴
- Riktlinje Representation och gåvor⁵

¹ SFS 2017:725

² Beslutad av Regionfullmäktige 2019-06-20, reviderat 2020-06-17

³ Beslutad av Regionfullmäktige 2020-04-29

⁴ Beslutad av Regionfullmäktige 2017-04-27. Policyn har därefter reviderats 2021-06-24.

⁵ Dokumentnummer 321020 / Version 1

4 Metod

Granskningen har i huvudsak genomförts genom dokumentstudier, primärt protokoll med tillhörande underlag. Granskning av det interna kontrollsystemet har även skett genom stickprov av verifikationer.

Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats enligt gällande rutiner, vilket bl.a. innebär att ett utkast till rapport har överlämnats för saklighetskontroll till berörd förvaltningschef och Regiondirektören.

5 Resultat av granskningen

5.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styr signaler för verksamheten?

Nämnden behandlade 2020-05-19 § 40 budgetförutsättningar för 2021, med total ram för nämndens regionbidrag uppgående till 420 mkr. Nämnden beslutade 2020-10-01 § 87 om Budget 2021 Regional utveckling, i enlighet med ramen i budgetanvisningen. I ärendet framställdes vidare ett äskande om 14 mkr för utökad finansiering av kollektivtrafik.

Av ärendet för nämndens beslutade Verksamhetsplan inklusive budgetskrivelse för 2021 framgår att den beskriver hur förvaltningen Regional utveckling prioriterat verksamhet för 2021. Det anges att förvaltningen finns under Nämnden för hållbar utveckling och Regionstyrelsen i de delar som reglementet anger. Balanserade styrkort för nämnden och förvaltningen som bilagts budgetskrivelsen, kommenteras i följande avsnitt.

5.1.1 Har nämnden fastställt ett balanserat styrkort i enlighet med anvisningarna i Regionplanen och policyn Samlad ledningsprocess?

Nämnden fastställde i maj 2020 § 41 ett balanserat styrkort för år 2021. Styrkortet omfattar inriktningsmål, strategiska områden, mål och mått inom de fyra perspektiven (invånare, medarbetare, process och ekonomi), i enlighet med Regionplan 2021-2023.

Styrkortet omfattar, för nämndens del⁶, 13 mål (fg år 11) med 19 mått (fg år 17). För ungefär hälften av måtten är målnivåerna för 2021 preciserade i mätbara termer eller anger en riktning (öka/bibehålla), medan målnivåer för resterande av måtten är kopplad till att en kvalitativ beskrivning ska redovisas. Ett par mått och målnivåer noteras som kopplas till specificerade handlingsplaner.

Styrkortets mål inom de fyra perspektiven överensstämmer i huvudsak med uttalade mål i Regionplan eller i övrigt med dess skrivningar inom perspektivet. Målet i ekonomiperspektivet överensstämmer med Regionplanens inriktningsmål.

Det noteras att en uppföljningstidpunkt anges för samtliga mål, vilket är en förbättring mot styrkortet för 2020. En ytterligare noterad förbättring mot styrkortet för 2020 är att nämndens samtliga målnivåer i medarbetarperspektivet överensstämmer med Regionplanen.

Kommentar

Nämnden har fastställt ett balanserat styrkort för verksamhetsåret 2021, utformat i enlighet med anvisningarna i Regionplanen.

⁶ Styrkortet innehåller även, som för föregående år, mål för specifikt Regionstyrelsen och förvaltningen Regional utveckling

I likhet med föregående år noteras mått i styrkortet av typen ”Utveckling i enlighet med handlingsplan”. Vi har inom ramen för vår granskning inte tagit del av samtliga berörda handlingsplaner⁷. I den mån handlingsplaner utgör måttstock för måluppfyllelse bedömer vi det som väsentligt ur uppföljningssynpunkt att dessa är dokumenterade och tydligt anger planerade aktiviteter för verksamhetsåret för att uppfylla riktlinjen Styrmodell⁸.

5.1.2 Har styrkort upprättats och konkretiserats på förvaltningsnivå?

Förvaltningen Regional utveckling har i styrkortet för 2021⁹ listat mål och mått för vilka det framgår en hänvisning till beslutande instans (styrelsen, nämnden, förvaltningen). I styrkortet specificeras även ett antal aktiviteter knutna till målen.

Kommentar

Vår bedömning är att styrkort har upprättats och konkretiserats på förvaltningsnivå. I likhet med föregående år anger förvaltningens styrkort vilka mål som har beslutats av nämnden, Regionstyrelsen och av förvaltningen. Därmed framgår en helhetsbild av den styrning förvaltningen har att förhålla sig till.

5.1.3 Vilka planer och/eller mål har nämnden beslutat om i övrigt?

Utöver nämndens styrkort, har vi noterat väsentliga beslut om planer och/eller mål, vid nämndens sammanträden. Ett urval anges nedan.

Januari

- Reviderat strategiskt kulturarvsprogram för Västernorrland 2021-2024.

Mars

- Föreslå regionfullmäktige besluta att fastställa bilagda förslag till ”Aktieägaravtal för Scenkonst Västernorrland AB” och ”Bolagsordning för Scenkonst Västernorrland AB”.
- Föreslå regionfullmäktige att bifalla motion med förslag att uppdra till regionstyrelsen att initiera ett förvärv av Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands läns ägande i Norrtåg AB

Maj

- Tillfälligt förändrad uppdragsbeskrivning, Taltidningen Spotlight

Juni

- Beslut att fastställa den föreslagna tid- och processplanen för ny kulturplan för Västernorrland 2023-2026.
- Fastställa riktlinjer för likabehandling för folkhögskolorna inom Region Västernorrland.

⁷ För genomförande av Hållbarhetsplan har nämnden beslutat om en handlingsplan för 2021.

⁸ Riktlinje Styrmodell, beslutad av Regionstyrelsen 2020-10-29 § 245 ”Mål sätts på olika organisatoriska nivåer, vilka i sin tur ska ge tydlig riktning/ambition vidare i organisationen om vad som ska åstadkommas”

⁹ Budgetskrivelse Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-10-01 § 87

Augusti

- Föreslå regionfullmäktige besluta att anta förslag till strategi ”Våld i nära relationer”, att föreslå regionstyrelsen att revidera riktlinjen ”Våld i nära relationer” och anpassa innehållet till strategin, att säkra den långsiktiga finansieringen fr om 2023 genom att avdela budgetmedel ur budgetramen för Kvalitet och patientsäkerhet, samt att ”Landstingets policy för arbetet mot våld i nära relationer” fastställd av landstingsfullmäktige den 26 april 2012, § 62 därmed upphör att gälla.

November

- Föreslå regionfullmäktige besluta att fastställa förslag på reviderad ”Arbetsmiljöpolicy (603034)”; samt att Arbetsmiljöpolicy (226922), fastställd av regionfullmäktige den 27 april 2017, § 91 därmed upphör att gälla.
- Tillfällig förstärkning av medel inom Kultursamverkansmodellen med anledning av covid-19

December

- Godkänna och underteckna uppdragsavtal med Folkbildning Mittnorrland. Studieförbunden erhåller regional stöd som en del av stödet till det civila samhället och som en del av den totala finansieringen från stat och region. Den ideella föreningen Folkbildning Mittnorrland fördelar de regionala bidraget till studieförbunden i respektive län på uppdrag av Region Västernorrland och Region Jämtland Härjedalen. Detta uppdrag har saknat ett avtal och under året har förvaltningarna i båda länen gemensamt utarbetat ett uppdragsavtal för de regionala medel som betalas ut. Avtalet träder i kraft 1 januari 2022 och sträcker sig till december 2023.

Kommentar

Vi har noterat ett antal planer och/eller mål som nämnden har beslutat om. Noterade ärenden har främst koppling till kultur och folkbildning, vilka ingår bland nämndens ansvarsområden enligt reglementet¹⁰.

**5.1.4 Vilka uppdrag till verksamheten har nämnden beslutat om i övrigt?
Finns en dokumentation över beslutade uppdrag?**

I granskningen har noterats att nämnden har gett följande uppdrag till verksamheten. Uppdrag med anledning av revisionsrapporter tas upp i avsnitt 5.2.3.

Maj

Beslut att fastställa upprättad delårsrapport 1 2021 för Regional utveckling, samt att uppdra till förvaltningen Regional utveckling att återkomma till nämnden med åtgärdsförslag för att uppnå en ekonomi i balans.

Beslut att godkänna att verksamheten tillfälligt kan minska utgivningsfrekvens och längd för Västernorrlands Taltidning, Spotlight under åren 2021-2022, samt att verksamheten får i uppdrag att se över uppdragsbeskrivningen.

¹⁰ Beslutat av Regionfullmäktige 2020-06-17 § 75

Oktober

I samband med fastställande av upprättad delårsrapport 2021 för Regional utveckling samt för Nämnden för hållbar utveckling, uppdrogs till förvaltningen att återkomma till nämnden med åtgärdsförslag för att uppnå en ekonomi i balans. Vi har inte noterat att uppdraget specifikt har återredovisats till nämnden på de två efterföljande sammanträdena under 2021. I månadsuppföljning oktober¹¹ framgår emellertid att prognosen efter september visar på 9,6 miljoner kronor i överskott, framförallt beroende på den första årsprognosen som kom i oktober från KTM.

Beslut att uppdra till ägarforum för Scenkonst Västernorrland att diskutera förutsättningarna för bolaget att verka för att öka attraktionen för Västernorrland som filmän.

December

Beslut att godkänna verksamhetsplanen för 2022 med de kompletteringar som tillkommit, samt att fastställa fördelningen av anslagsbudget för 2022 och ge förvaltningen i uppdrag att verkställa beslutet.

Kommentar

Vi har i protokoll noterat att nämnden har beslutat om flera uppdrag till verksamheten under året, vilka i få fall har specificerat att återrapportering ska ske till nämnden. Det har i berörda beslut inte heller angivits en tidpunkt för återrapportering.

Vad gäller uppdraget till förvaltningen i oktober om att återkomma till nämnden med åtgärdsförslag för att uppnå en ekonomi i balans, bedömer vi utifrån protokoll inte att någon tydlig återrapportering har skett. Dock har den ekonomiska prognosen vänts från ett underskott till ett överskott per månadsuppföljningen som nämnden får del av i november.

Av den information som framgår i nämndens sammanträdesprotokoll, har inte noterats en samlad dokumentation över beslutade uppdrag från nämnden. Det har däremot framkommit, bland annat i grundläggande granskning 2020, att det finns en rutin som heter "NHU - Uppföljning av beslutade uppdrag". Nämndens sekreterare har tillsammans med ordförande en kontinuerlig dialog gällande uppdragslistan. Vi rekommenderar nämnden, likt föregående år, att överväga att nämnden i sin helhet får del utav uppföljning av beslutade uppdrag.

Beträffande om nämndens beslut ryms inom ramen för reglementet och kommunallagen anser vi att beslutet om uppdrag till ägarforum för Scenkonst Västernorrland, borde ha riktats till enbart regionens representanter i ägarforum. Vidare bedömer vi att det vara oklart om det inryms inom nämndens beslutsbefogenhet att ge uppdrag (se 5.1.5) riktat till bolaget Scenkonst Västernorrland.

¹¹ Sammanträde 2021-11-25 § 114

5.1.5 Har nämnden tagit enskilda beslut av väsentlig betydelse som bör uppmärksammas?

Vi har i övrigt noterat att nämnden tagit följande väsentliga beslut, utöver vad som redovisas i övriga avsnitt.

Juni

Beslut att för Region Västernorrlands del i första hand förordna en försäljning av Bussgods i Västernorrland AB, samt att för Region Västernorrlands del förordna att en regional kartläggning genomförs med syfte att identifiera vilka områden i länet som inte har en acceptabel täckning eller service gällande transporter av paket och gods genom den privata transportmarknadens försorg.

December

Beslut om finansiering av regional filmproduktion, att omfördela 2 500 000 kronor ur 2021 års budget till Scenkonst Västernorrland för finansiering av filmproduktion och att uppdra till Scenkonst Västernorrland att återkomma till ägarna med en lösning på hur pengarna ska kunna hanteras inom bolaget och hur ej förbrukade medel kan fonderas över räkenskapsåret samt att formulera ett förslag på samverkansavtal och plan för uppföljning.

5.2 Har nämnden en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet?

I revisionsfrågan ingår även att bedöma måluppfyllelsen.

Vi har noterat att sammanträdena löpande omfattar information i aktuella frågor såsom månadsuppföljning samt styrning och rapportering till skolstyrelse (nämnden) avseende folkhögskolornas verksamhet. Under 2021 har vi i övrigt noterat flera föredragningar för nämnden från olika verksamheter och funktioner, inom ramen för enskilda ärenden. Nämnden behandlar vidare löpande redovisning av beslut fattade på delegation.

5.2.1 Uppfyller rapporteringen nämndens krav?

Månadsrapportering

Nämnden har i januari behandlat en tidplan för månadsrapporteringen. Av den framgår att förutom månatlig rapportering till nämnden upprättas delårsrapporter för mars och augusti och en verksamhetsberättelse när året är slut. Förvaltningschefen ansvarar vidare för att lägga till viktig information som politiken behöver för att fullgöra sitt uppdrag. Granskningen har visat att förvaltningen, med något undantag¹², rapporterat enligt beslutad tidplan.

¹² Månadsrapport april redovisas inte i juni.

Delårsrapporter

I nämndens styrkort anges att merparten av mål och mått ska följas upp både delårsvis och årsvis. Medan nämndens delårsrapport 1 innehåller en summarisk redogörelse för måluppfyllelsen redovisas i Delårsrapport 2 resultatet för berörda mått i styrkortet. Vi noterar att måluppfyllelsen också kommenteras i delårsrapport 2, vilket är en förbättring jämfört med delårsrapporten år 2020.

Vi noterar att uppföljningen av mål i nämndens delårsrapport 2 även omfattar mål hänförligt till Regionstyrelsens balanserade styrkort.

I ärendet för nämndens Delårsrapport 2 framgår att ”Bedömningen är att målen det balanserade styrkortet har haft en bra måluppfyllnad i alla fyra perspektiven men inte full. Under Corona har verksamhet inte kunnat bedrivas med samma måluppfyllnad som under ordinarie former i invånare- och processperspektivet.” Vidare lämnas en prognos där ekonomin inte är i balans, minus 3,7 miljoner kronor. Nämnden beslutar därvid om ett uppdrag till förvaltningen att återkomma till nämnden med åtgärdsförslag för att uppnå en ekonomi i balans.

Delårsrapportering från förvaltningen Regional utveckling har behandlats av nämnden i oktober enligt fastställd tidplan. Den samlade bedömningen är att målen i det balanserade styrkortet har haft en full måluppfyllnad i medarbetarperspektivet medan målen i invånar-, process- och ekonomiperspektivet inte uppnås helt.

Verksamhetsberättelse

I verksamhetsberättelse för Regional utveckling framgår att på grund av pandemins effekter på förvaltningen och det omgivande samhället har de inte nått ända fram vad gäller planerade målsättningar för året. Precis som vid delårsrapporten görs den samlade bedömningen är att målen i det balanserade styrkortet har haft en full måluppfyllnad i medarbetarperspektivet medan målen i invånar-, process- och ekonomiperspektivet inte uppnås helt. Motsvarande bedömningar av måluppfyllelse görs för nämndens del, enligt nämndens delårsrapport och verksamhetsberättelse för 2021.

Vi har noterat att det för ett mått¹³ i nämndens styrkort ”Andel hushåll i länet som har tillgång till snabb och stabil uppkoppling om minst 100 Mbit/s”, inte framgår om det uppnås i nämndens och förvaltningens verksamhetsberättelser¹⁴. Dock står i styrkortet ”utfall i mars”.

Vi har noterat att nämndens verksamhetsberättelse inte innehåller kommentarer till måluppfyllelsen i anslutning till utfallet av målen i styrkortet. Samtidigt framgår att ”Förvaltningen Regional utvecklingsverksamhet beskrivs i separat verksamhetsberättelse, som mer utförligt återger viktiga händelser och sammanfattar förvaltningens specifika målbedömningar år 2021.”

¹³ För målet ”Region Västernorrland tillhandahåller hög tillgänglighet i tjänster och utbud”

¹⁴ Gäller de verksamhetsberättelser för nämnden och förvaltningen vi granskat per 2022-02-24

För 2021 uppvisar förvaltningen ett överskott om 20,3 miljoner kronor. Det framgår att medan inställda aktiviteter har påverkat förvaltningens måluppfyllelse negativt i flera delar har ekonomin påverkats positivt, vilket är en del av förklaringen till att en obalans i budget vänts till ett överskott.

Oaktat det ekonomiska överskottet noterar vi att förvaltningen såväl som nämnden i verksamhetsberättelsen gör bedömningen att målet inom ekonomiperspektivet inte uppnås helt. Som vi tolkar det baseras bedömningen på framtida kostnadsökningar och finansieringsbehov inom bland annat inom kollektivtrafik och sjukresor.

Nämndens ägar- och huvudmannafunktion

I 2019 års grundläggande granskning bedömde vi att det var otydligt vad som föll inom ramen för nämndens respektive Regionstyrelsens ansvar för ägarstyrning, vilket även var en bedömning i en fördjupad granskning¹⁵. För 2020 noterades att reglementet som gällde för andra halvåret i viss mån hade omformulerats beträffande styrningen av andra juridiska personer.

Under maj 2021 har vi noterat att nämnden utifrån sin roll att representera Region Västernorrland samt utöva regionens ägar- och huvudmannafunktion i organisationer som bedriver verksamhet inom nämndens ansvarsområde, har utvecklat en dokumenterad uppföljning av årsredovisningar och verksamhetsberättelse ur bland annat ett verksamhetsmässigt, ekonomiskt och finansiellt perspektiv. Berörda organisationer är Scenkonst Västernorrland AB, Stiftelsen Läns museet Västernorrland, Norrlands nätverk för musikteater och dans (NMD), kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län, Ostkustbanan 2015 AB och Samordningsförbunden.

I oktober behandlade nämnden vidare ”Informationsärende ägardialogerna med Scenkonst Västernorrland och Stiftelsen Läns museet Västernorrland”.

I verksamhetsberättelsen för Regional utveckling framgår att den ”löpande ägarstyrningen inom förvaltningens ansvar har delgivits nämnden under året. Verksamheternas årsberättelser väntas under våren, och därför lämnas ingen rapport från dessa i förvaltningens årsberättelse”.

Vi har noterat att fullmäktige beslutat om Policy för Region Västernorrland som ägare i bolag, medlem i föreningar och förbund och stiftelsebildare¹⁶. Tillämpningsanvisningar ägarstyrning och uppsikt har vidare beslutats av styrelsen¹⁷. Där framgår bland annat beträffande nämndernas uppföljning av bolaget/föreningen/förbundet/stiftelsen att ansvarig nämnd ansvarar för att engagemanget följs upp regelbundet. Nämnden ska en gång per år göra en uppföljning av samtliga engagemang som åligger nämnden. Uppföljning av bolag, föreningar, förbund och stiftelser sker genom att en uppföljningsrapport upprättas som presenteras för ansvarig nämnd.

¹⁵ Revisionsrapport ”Granskning av ägarstyrning och uppsikt”

¹⁶ Regionfullmäktige 2021-11-18 § 260

¹⁷ Regionstyrelsen 2021-12-14 § 356

Kommentar

Vi bedömer att nämnden genom sin rapportering har en systematisk uppföljning av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet. Rapporteringen motsvarar nämndens krav och vi bedömer att rapporteringen överlag sker tillräckligt frekvent för att möjliggöra att åtgärder vidtas i tid vid eventuella avvikelser.

Vi har noterat att nämndens verksamhetsberättelse inte närmare kommenterar måluppfyllelsen för respektive mål inom styrkortet. Samtidigt görs det en hänvisning till förvaltningens verksamhetsberättelse, vilken vi har noterat innehåller sådan information. Vi anser även att det är viktigt att måluppfyllelsen framgår för samtliga mål.

Pandemin har påverkat måluppfyllelsen och nämndens liksom förvaltningens mål bedömdes delvis uppnås vid delårsrapporten liksom vid verksamhetsberättelsen 2021. Vi noterar att fastän nämnden uppvisar ett ekonomiskt överskott gör de i verksamhetsberättelsen bedömningen att de inte har uppnått full måluppfyllelse inom ekonomiperspektivet. Vår bedömning är att styrkortets mål inom ekonomiperspektivet, om att ekonomiskt resultat inte ska överstiga tilldelad budgetram, är uppnått för 2021. Vi anser att det är 2021 års utfall som ska bedömas och inte ekonomin för kommande år.

Vi har vi noterat en utveckling i form av dokumenterad uppföljning av årsredovisningar och verksamhetsberättelse kopplat till nämndens ägar- och huvudmannafunktion i delägda bolag, stiftelse, kommunalförbund och samordningsförbund som bedriver verksamhet inom nämndens ansvarsområde. Vi bedömer, utifrån en översiktlig jämförelse, att uppföljningen är i linje med regionens policy och tillämpningsanvisningar inom området.

5.2.2 Har nämnden beslutat om åtgärder med anledning av eventuella avvikelser i det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet?

Vid tidigare granskning¹⁸ 2019 framkom att händelser som är extraordinära eller avvikande kopplat till såväl verksamhet som till ekonomins utveckling omfattas av förvaltningens månadsrapporter till nämnden.

Under 2021 har vi noterat att nämnden har beslutat om ett antal uppdrag beträffande att åtgärda brister utifrån revisionens granskningar samt vidta åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans, se avsnitt 5.1.4. I övrigt har följande behandling och beslut om åtgärder kopplat till avvikelser noterats i protokoll och rapportering;

Mars

Tillfälliga lättnader för kulturaktörer och kulturskapare 2021. För att minska de negativa effekterna på kulturlivet i Västernorrland med anledning av covid-19 godkänns tillfälliga förenklade åtgärder och lättnader för kulturaktörer. Något som innebär avsteg från gällande politiskt beslutade riktlinjer. Vidare beslutade nämnden att Kulturenheten får omfördela medel för särskilda insatser i syfte att lindra kulturskapares inkomstbortfall till följd av Covid-19.

¹⁸ ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

Förslag till regionfullmäktige att besluta om utträde ur Sveriges ekokommuner (SEKOM). Enheten för Miljö- och hållbarhet har under åren fått många nya uppdrag och måste prioritera bland dem och kraftsamla där vi ser mest nytta för organisationen.

Maj

Beslut att godkänna att verksamheten tillfälligt kan minska utgivningsfrekvens och längd för Västernorrlands Taltidning, Spotlight under åren 2021 -2022 samt översyn av uppdragsbeskrivningen.

Juni

Beslut att fastställa förslag till fördelning av tillfälligt extra stöd inom kultursamverkansmodellen år 2021 med anledning av covid-19.

November

Samtliga verksamheter inom Region Västernorrland är miljöcertifierade enligt standarden ISO 14 001 sedan 2018. Årets uppföljande externa miljörevision genomfördes under oktober och visar på mycket goda resultat med endast 19 mindre avvikelser. Nämnden beslutade att lägga informationen till handlingarna.

Beslut att fastställa förslag till fördelning av ytterligare tillfälligt extra stöd inom kultursamverkansmodellen år 2021 med anledning av covid-19.

Verksamhetsberättelse Regional utveckling

Vid den externa miljörevisionen som genomfördes i oktober noterades ingen avvikelse vid Regional utveckling.

Kommentar

Vi har noterat få avvikelser i det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet. Sammantaget bedömer vi att nämnden har varit väl informerad om förekommande avvikelser i verksamhet och ekonomi samt har tagit beslut om relevanta åtgärder.

5.2.3 Har nämnden säkerställt att åtgärder vidtas med anledning av de granskningar som Regionens revisorer genomfört under föregående revisionsår?

Nämndens svar på genomförda granskningar kommenteras kort nedan:

Delegering av nämndernas beslutanderätt¹⁹

Nämnden uppdrog till förvaltningschefen för Regional utveckling att säkerställa att nämndens berörda verksamheter bidrar i regionens fortsatta förbättringsarbete i syfte att utveckla arbetet med delegationsbeslut.

Grundläggande granskning av Nämnden för hållbar utveckling 2020²⁰

Bland annat framgår att revisionen påtalar vikten av ett fortsatt förbättringsarbete där i synnerhet uppföljningen av måluppfyllelse vidareutvecklas. Nämnden delar

¹⁹ 20REV32

²⁰ 20REV58

revisorernas bedömning och ett långsiktigt arbete pågår enligt svaret sedan tidigare för att utveckla dessa delar.

Beträffande rekommendationen om nämnden säkerställer att en dokumenthanteringsplan upprättas i enlighet med krav i regionens arkivreglemente, har vi under 2021 inte noterat att en dokumenthanteringsplan har beslutats.

Intern kontroll - en uppföljande granskning²¹

Svaret anger bland annat att nämnden i allt väsentligt delar revisorernas sammanfattande bedömningar. Nämnden beslutar även om ett uppdrag till förvaltningschefen för Regional utveckling att fortsätta utveckla arbetet med utgångspunkt i revisionsrapportens rekommendationer.

Granskning av ägarstyrning och uppsikt²²

Nämnden delar i allt väsentligt revisorernas sammanfattande bedömningar, bland annat kan och behöver ansvarsfördelningen tydliggöras ytterligare. Nämnden beslutar även om ett uppdrag till regionala utvecklingsdirektören att fortsätta arbetet för att tydliggöra principer, tillämpning och arbetssätt med utgångspunkt i revisionsrapportens rekommendationer utifrån dessa vidta åtgärder.

Utbetalningsprocessen - intern kontroll²³

Svaret anger bland annat att nämnden konstaterar liksom revisorerna att processen och rutinerna kan dokumenteras ytterligare och förtydligas, med utgångspunkt i en analys av risker. Nämnden beslutar om ett uppdrag till regionala utvecklingsdirektör att utifrån en analys av risker se över dokumentationen av process och rutiner.

Granskning av regionens projektstyrning²⁴

Nämnden noterar och tar till sig revisionsrapportens slutsatser i de delar nämnden har rådighet över. I övrigt ser nämnden positivt på ett fortsatt utvecklingsarbete inom Region Västernorrland gällande styrning av regionens projekt.

Digitalisering²⁵

Svaret anger bland annat att nämnden noterar och tar till sig revisionsrapportens slutsatser, att styrning och uppföljning av digitaliseringsarbetet inte varit tillräcklig och att det saknas en tydlig ansvarsfördelning mellan styrelsen och nämnderna. Nämnden beslutar om ett uppdrag till förvaltningschefen för Regional utveckling att bidra i arbetet med att stödjande strukturer för strategin tillses och stegvis vidareutvecklas i relation till ny styrmodell samt att löpande rapportera hur arbetet fortskrider till nämnden.

²¹ 20REV68

²² 20REV38

²³ 21REV22

²⁴ 20REV52

²⁵ 20REV51

Kommentar

Vår bedömning är att det ur protokoll och nämndens svar på revisionsrapporter framgår att nämnden alltjämt instämmer i revisionens noteringar om förbättringsområden samt i flera fall även har beslutat om uppdrag om att vidta åtgärder med anledning av revisionens granskningar. Vi anser att uppdrag från nämnden är viktiga för att tydliggöra vad som förväntas. Det underlättar även uppföljningen.

Vi rekommenderar fortsatt att nämnden säkerställer att en dokumenthanteringsplan upprättas i enlighet med krav i regionens arkivreglemente.

5.3 Har nämnden en process för den interna kontrollen?

Nämnden har beslutat om en plan²⁶ för uppföljning av den interna kontrollen 2021 utifrån en bedömning av risk och väsentlighet²⁷.

Vi har noterat att riskvärdering i riskanalysen för 2021 markeras med olika färger, röd, gul, grön och orange förekommer. Utformningen av riskanalysen motsvarar inte den regiongemensamma mallen. Även i fördjupad granskning Intern kontroll – en uppföljande granskning²⁸ konstaterades att mallen med den nya bedömnings-skalan för förvaltningarnas riskanalyser inte hade implementerats av Regional utveckling, som hade använt de äldre bedömningsskalorna.

I sitt svar (augusti 2021) på revisionsrapporten Intern kontroll - en uppföljande granskning uppdrogs till förvaltningschefen för Regional utveckling att fortsätta utveckla arbetet med utgångspunkt i revisionsrapportens rekommendationer.

I likhet med riskanalyser för tidigare år noteras att vissa risker är hänförliga till Regionstyrelsen.

Resultatet av den interna kontrollen har redovisats till nämnden vid tillfällen som överensstämmer med nämndens beslut²⁹. I förvaltningens uppföljningsbilaga till delårsrapporten avseende intern kontroll, noteras i likhet med föregående år, vissa otydligheter avseende om det är kontrollåtgärder, risker eller uppföljningsresultat som beskrivs. Samtliga riskområden i riskanalysen kommenteras heller inte vid delåret³⁰, vilket vi noterar däremot görs i bilagan till verksamhetsberättelsen. I uppföljningsbilaga till delårsrapporten har en bedömning gjorts av förvaltningen om att nödvändiga åtgärder har vidtagits för att uppnå en tillräcklig intern kontroll. Även nämnden har i sin delårsrapport gjort bedömningen att förvaltningen har arbetat utifrån nämndens internkontrollplan.

I bilagan till verksamhetsberättelsen görs sammantaget bedömningen att nödvändiga åtgärder vidtagits för att uppnå en tillräcklig intern kontroll. Detta utifrån en rimlig grad av säkerhet inom förvaltningens samlade verksamhet.

²⁶ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-12-16 § 118

²⁷ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-10-01 § 87, fel (2020 års) riskanalys fanns bilagd protokollet, rättelse och riskanalys för 2021 har tillställts nämnden 2021-03-30 § 37

²⁸ 20REV68

²⁹ Enligt internkontrollplanen sker uppföljning i samband med delårsbokslut och årsbokslut.

³⁰ Enligt nämndens internkontrollplan beslutad 2020-12-16 § 118 ska förvaltningens egna Identifierade viktiga riskområden rapporteras per Delår 2 och helår. Vid helår ska uppföljning ske av kontrollpunkten GDPR.

Kommentar

Vår bedömning är att nämnden har en övergripande process för den interna kontrollen, som i huvudsak följer den regiongemensamma hanteringen. Förvaltningens riskanalys för 2021 följer dock fortfarande inte den gällande regiongemensamma mallen.

Nämnden har antagit en internkontrollplan för 2021, baserad på en riskanalys. Resultatet av den interna kontrollen har redovisats till nämnden vid de tidpunkter som framgår av nämndens beslutade plan. I förvaltningens uppföljningsbilaga till delårsrapporten avseende intern kontroll, noteras dock vissa otydligheter gällande om det är kontrollåtgärder, risker eller uppföljningsresultat som beskrivs.

Som tidigare har noterats av oss har Regionstyrelsens respektive Nämnden för hållbar utvecklings budgetansvar och verksamhetsansvar inte varit med varandra helt överensstämmande. Det ser vi fortfarande som en försvårande omständighet ur såväl internkontroll- som ansvarsprövningssynpunkt.

5.3.1 Den interna kontrollen i hanteringen av verifikationer

För 2021 ingår i vår granskning att verifiera den interna kontrollen genom stickprov av verifikationer avseende gåvor³¹. Inom de kostnadsställen som sorterar under nämnden finns totalt fem verifikationer på kontot. Samtliga har omfattats av vår granskning. En av verifikationerna har granskats utan anmärkning utifrån regionens riktlinje Representation och gåvor³². I övriga fyra fall har någon av följande oklarheter eller brister noterats:

- I två av fallen är det oklart utifrån informationen i ekonomisystemet om berörda avtackningsgåvor medges utifrån regionens riktlinje³³.
- En gåva medges inte av riktlinjen.
- För en gåva framgår varken syfte eller mottagare.

Kommentar

Det förekommer få inköp av gåvor under 2021, emellertid bedömer vi att den interna kontrollen avseende hantering av gåvor inte har varit tillräcklig. Granskade gåvoinköp har, med enstaka undantag, uppvisat brister beträffande förenlighet med Regionens regelverk eller att erforderliga uppgifter har saknats. Följaktligen rekommenderar vi nämnden att säkerställa efterlevnad av Regionens regelverk beträffande gåvor till anställda.

³¹ Konto 46900 (uppvaktning/presenter)

³² Dokumentnummer 321020 / Version 1

³³ Enligt riktlinjen medges minnesgåva till medarbetare som varit anställd i Regionen 10 år respektive 25 år eller vid pensionsavgång.

5.4 Har nämnden säkerställt en ändamålsenlig hantering av delegationsbeslut?

5.4.1 Har nämnden beslutat om en delegationsordning som gäller för år 2021?

Nämnden beslutade i januari 2020 § att fastställa reviderad delegationsordning att gälla från 2020-01-31. Inget beslut har tagits under 2021 om delegationsordning. I januari 2022 har vi dock noterat att delegationsordning har fastställts³⁴.

5.4.2 Rapporteras delegationsbeslut löpande till nämnden?

Vi har i protokoll noterat att nämnden vid sina sammanträden löpande behandlar redovisning av beslut fattade på delegation. Noterade beslut gäller Avskiljningsärenden (anmält januari), Konferenspriser och terminsavgifter vid Region Västernorrlands folkhögskolor samt sju avskiljningsärenden vid folkhögskolor (anmält maj), Beslut om medfinansiering (anmält juni), Kompletterande beslut om konferenspriser och terminsavgifter vid Region Västernorrlands folkhögskolor samt fyra avskiljningsärenden (anmält november). Inga beslut fanns enligt protokoll att anmäla vid sammanträdena i mars, augusti, oktober och december.

I nämndens diarium finns vidare ett ärende ”Återrapportering av delegationsbeslut 2021, fattade på delegation från Nämnden för hållbar utveckling och vidaredelegation”, vilket innehåller protokollsutdrag avseende nämndens behandling ovan.

Beträffande ärendetyper som inte har anmälts har vad vi noterat inget dataskyddsombud utsetts efter 2020-03-25 § 28. Detta beslut är delegerat till förvaltningschef och är enligt delegationsordningen inte undantaget från att anmälas till nämnden.

5.4.3 Har förvaltningschefen beslutat om vidaredelegeringar och har de i sådana fall anmälts till nämnden?

Vi har i nämndens diarium noterat en vidaredelegation från förvaltningschef daterad 2020-03-17 (Dnr 20NHU139). Ärendet innehåller en handling ”Vidaredelegation av beslutsrätt från Regional utvecklingsdirektör, rätt att fatta beslut om företagsstöd”, detta gäller bland annat beslut om företagsstöd inom Regionstyrelsens ansvarsområde. Handlingen omfattar även vissa vidaredelegeringar från förvaltningschef till verksamhetschefer och enhetschefer inom folkhögskolorna. Noterade vidaredelegeringar gäller beslut om avskiljande, avstängning, antagning och efterantagning av deltagare.

Vid sökning i nämndens sammanträdesprotokoll för 2020 och 2021 framgår inte att nämnden har fått anmälan om beslutad vidaredelegering.

³⁴ Sammanträdesprotokoll 2022- 01-19 § 12

5.4.4 Har nämnden beslutat om vilka beslut som ska protokollföras i särskild ordning och anslås på den digitala anslagstavlan? (Framgår ovan av nämndens delegationsordning?)

I granskningen ”Delegering av nämndernas beslutanderätt” (20REV32) rekommenderades att nämnderna kompletterar delegationsordningarna med uppgifter om vilka delegationsbeslut som ska protokollföras särskilt och anslås på regionens anslagstavla. Vad vi har noterat har inte nämnden tagit något beslut kopplat till denna rekommendation och samma delegationsordning (från januari 2020) kvarstår under 2021.

5.4.5 Sammantagen bedömning av nämndens hantering av delegationsbeslut

Vår bedömning är att nämnden i huvudsak har säkerställt en ändamålsenlig hantering av delegationsbeslut. Nämnden har en löpande behandling av delegationsbeslut, vilket är tillfredställande. Vi kan dock inte bedöma om den är fullständig. Det framgår heller inte i diariet att förekommande beslut om vidaredelegeringar har anmälts till nämnden. Vidare har nämnden inte vidtagit åtgärder som rekommenderades i fördjupad granskning avseende att komplettera delegationsordningen med uppgifter om vilka delegationsbeslut som ska protokollföras särskilt och anslås på regionens anslagstavla. Vi vidhåller därför våra tidigare bedömningar och rekommendationer i 2020 års fördjupade granskning Delegering av nämndernas beslutanderätt (20REV32).

Det i juni anmälda delegationsbeslutet ”Beslut om medfinansiering” gäller ärendet ”Åtgärdsvalsstudie för persontrafik i Ådalen”. Som vi tolkar det utifrån nämndens delegationsordning är detta beslut hänförligt till ärendetypen ”Resursfördelning” som är delegerat till Förvaltningschef. Enligt delegationsordningen innebär delegationsbeslutet ”Rätt att under löpande budgetår fatta beslut om omfördelning av medel mellan verksamheterna inom förvaltningen upp till ett belopp av 2 miljoner kronor per beslut.”. Varken i bilagan/listan som visar det anmälda delegationsbeslutet till nämnden, eller i diariet, framgår dock vilket belopp som medfinansieringen gäller.

6 Revisionell bedömning

Sammantaget är vår översiktliga bedömning att nämnden i huvudsak har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Som tidigare har noterats av oss har Regionstyrelsens respektive Nämnden för hållbar utvecklings budgetansvar och verksamhetsansvar inte varit med varandra helt överensstämmande. Det ser vi fortfarande som en försvårande omständighet ur såväl internkontroll- som ansvarsprövningssynpunkt.

Samtidigt som vi har noterat förbättringar³⁵ jämfört med tidigare år, har granskningen visat på några utvecklingsområden för nämnden. Dessa belyses närmare i respektive rapportavsnitt. Revisionsfrågorna besvaras nedan:

- Nämnden har i allt väsentligt tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten.
När det gäller nämndens uppdrag till ägarforumet för Scenkonst Västernorrland anser vi att det enbart borde ha riktats till regionens representanter i ägarforumet. Vidare bedömer vi det vara oklart om det inryms inom nämndens beslutsbefogenhet att ge uppdrag riktat till bolaget Scenkonst Västernorrland.
- Nämnden har en i huvudsak systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet.
Pandemin har påverkat måluppfyllelsen och nämndens mål bedömdes delvis uppnås vid delårsrapporten liksom vid verksamhetsberättelsen 2021. Vi noterar att fastän nämnden uppvisar ett ekonomiskt överskott gör de i verksamhetsberättelsen bedömningen att de inte har uppnått full måluppfyllelse inom ekonomiperspektivet. Vår bedömning är att styrkortets mål inom ekonomiperspektivet, om att ekonomiskt resultat inte ska överstiga tilldelad budgetram, är uppnått för 2021.
- Nämnden har en process för den interna kontrollen. Efterlevnad av Regionens regelverk beträffande gåvor till anställda samt arkivreglementet (dokumenthanteringsplan) behöver, i likhet med föregående år, dock säkerställas.
Förvaltningens riskanalys 2021 följer fortfarande inte den regiongemensamma mallen. I förvaltningens uppföljningsbilaga till delårsrapporten avseende intern kontroll, finns vidare vissa otydligheter gällande om det är kontrollåtgärder, risker eller uppföljningsresultat som beskrivs.

³⁵ Uppföljningstidpunkter anges för målen i styrkortet, målnivåer i medarbetarperspektivet överensstämmer med Regionplanen, måluppfyllelsen kommenteras i delårsrapport 2, utveckling i form av dokumenterad uppföljning kopplat till nämndens ägar- och huvudmannafunktion.

- Nämnden har i huvudsak säkerställt en ändamålsenlig hantering av delegationsbeslut.
Nämnden har en löpande behandling av delegationsbeslut, vilket är tillfredställande. Vi kan dock inte bedöma om den är fullständig. Det framgår heller inte i diariet att förekommande beslut om vidaredelegeringar har anmälts till nämnden. Vidare har nämnden inte vidtagit åtgärder som rekommenderades i fördjupad granskning Delegering av nämndernas beslutanderätt avseende komplettering av delegationsordningen med uppgifter om vilka delegationsbeslut som ska protokollföras särskilt och anslås på regionens anslagstavla.

Vi vill särskilt lyfta fram följande rekommendationer till nämnden;

- Säkerställ att nämnden har beslutsbefogenhet över dem som nämndens uppdrag riktas till.
- Likt föregående år, överväg att nämnden i sin helhet får del utav uppföljning av beslutade uppdrag till förvaltningen.
- Tillse att bedömningen av ekonomisk måluppfyllelse är konsekvent i förhållande till nämndens beslutade mått och målnivåer.
- Beträffande intern kontroll - tillse efterlevnad av regiongemensamma rutiner och mallar samt att delårsrapporteringen av internkontrollplan är fullständig och tillräckligt beskriven. Säkerställ efterlevnad av Regionens regelverk för gåvor till anställda samt av arkivreglementet (dokumenthanteringsplan).
- Säkerställ en ändamålsenlig hantering av delegationsbeslut. Vi vidhåller våra tidigare bedömningar och rekommendationer i 2020 års fördjupade granskning Delegering av nämndernas beslutanderätt (20REV32).

Anna Nordlöf
Certifierad kommunal revisor